

VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS VILNIAUS APSKRITYJE

Vilniaus miesto savivaldybės tarybai

Kopija
Vilniaus miesto savivaldybės merui
Remigijui Šimašiu

TEIKIMAS DĖL VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2017-02-01 SPRENDIMO NR. 1-818 PAKEITIMO

2017 m. balandžio 11 d. Nr. 1T-7
Vilnius

Vilniaus miesto savivaldybės taryba 2017-02-01 priėmė sprendimą Nr. 1-818 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ (toliau – sprendimas). Sprendimo 1 punktu patvirtinti Vilniaus miesto savivaldybės Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatai (toliau – Nuostatai).

Nuostatų 10 punkte nustatyta, kad *pastoviosios ir kintamosios vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą (toliau – rinkliava) dedamųjų dydžiai nustatomi 1 (vienam) apmokestinamajai kategorijai priskirto nekilnojamojo turto bendro ploto kvadratiniam metrui eurais (apvalinama iki keturių skaitmenų po kablelio) už kalendorinius metus.* Nuostatų 12 punkte nurodyta, kad *bendras Rinkliavos dydis apskaičiuojamas sudėjus visoms nekilnojamojo turto objektų kategorijoms nustatytą bendrą pastoviosios Rinkliavos dedamosios dydį (3 priedo 4 stulpelis) bei konkrečiai nekilnojamojo turto objektų kategorijai nustatytą kintamosios Rinkliavos dedamosios dydį (3 priedo 5 stulpelis) ir šį rezultatą padauginus iš konkretaus apmokestinamo nekilnojamojo turto objekto bendro ploto.*

Nuostatų 24 punkte nustatyta, kad *kintamoji Rinkliavos dedamoji taikoma apskaičiuojant Rinkliavą visiems atliekų turėtojams atsižvelgiant į jų valdomų nekilnojamojo turto objektų kategorijas ir bendrą apmokestinamo nekilnojamojo turto objekto plotą, išskyrus tuos atliekų turėtojus, kurie deklaruoja, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslauga jiems nereikalinga, nes apmokestinamas nekilnojamasis turtas nenaudojamas ir tai įrodo pateikdami <...>.*

Rinkliavos dedamųjų dydžiai (Eur/kv.m) yra nurodyti Nuostatų 3 priede.

Įvertinus Nuostatuose nustatytą reglamentavimą, darytina išvada, kad kintamoji rinkliavos dedamoji, nepriklausomai nuo to, ar ji taikoma nekilnojamojo turto objektų savininkams, kurie naudojami kolektyviniais konteneriais, ar naudojami individualiais konteneriais, yra siejama tik su nekilnojamojo turto objekto paskirtimi ir plotu. **O tai prieštarauja žemiau nurodytiems aukštesnės galios teisės aktų reikalavimams.**

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 1 dalyje įtvirtinti šie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodaros principai: solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo bei principas „teršėjas moka“. Minėto straipsnio 3 dalyje nurodyta, jog *nustatant rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį, turi būti vadovaujamosi Vyriausybės patvirtintomis taisyklėmis.* O šio straipsnio 4 dalyje įtvirtinta savivaldybės pareiga nustatyti komunalinių atliekų

tvarkymo paslaugų kainą ir įmoką už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą vadovaujantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais principais.

Atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnyje, nurodyta, jog *atliekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“*, kuris reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas.

Proporcingumo principas nustato, jog administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus (Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo formuojamoje praktikoje (pvz., 2010-03-29 nutartis adm. b. Nr. A-525-471/2010; 2017-02-20 nutartis adm. b. Nr. eA-394-662/2017) yra suformuotos šių principų aiškinimo taisyklės: <...> principas „teršėjas moka“ minėtą atlyginimą [rinkliavą] sieja su faktiškai perduotu tvarkyti komunalinių atliekų kiekiu. Todėl tais atvejais, kai yra įmanoma nepatiriant didelių ekonominių sąnaudų nustatyti konkretų atliekų turėtojo perduodamų tvarkyti komunalinių atliekų kiekį, pastarajam tenkanti mokėtina suma turėtų būti apskaičiuota pagal nurodytą atliekų kiekį, priešingu atveju, t. y. **mokėtiną vietinės rinkliavos dydį apskaičiuojant pagal galinčių susidaryti atliekų kiekį, kai yra objektyvi galimybė nustatyti konkretų atliekų kiekį, būtų viršijama tai, kas yra būtina principui „teršėjas moka“ įgyvendinti; proporcingumo principas, principo „teršėjas moka“ kontekste, taip pat reikalauja, kad nustatyta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, nelemtu, kad tam tikri atliekų turėtojai turės padengti išlaidas akivaizdžiai neproporcingas dėl jų nekilnojamojo turto ir jo naudojimo paskirties galinčiam susidaryti atliekų kiekiui. Pastebėtina, jog toks reikalavimas iš esmės atitinka ir Teisingumo Teismo praktiką (pagal analogiją žr., Teisingumo Teismo 2009 m. liepos 16 d. prejudicinį sprendimą byloje Futura Immobiliare srl Hotel Futura ir kt. (C-254/08), 56 p.; 1999 m. balandžio 29 d. prejudicinį sprendimą byloje H. A. Standley ir kt. (C-293/97), 51, 52 p.).**

Minėtais principais pagrįsta ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-07-24 nutarimu Nr. 711 patvirtintose Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėse (toliau – Taisyklės) nustatyta rinkliavos dydžio nustatymo tvarka.

Taisyklių 22 punkte nustatyta, jog taikoma dvinarė įmoka, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų. Taisyklių 28 punkte nurodyta, jog kintamoji įmokos dedamoji nustatoma tokia, kad padengtų kintamąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas. Taisyklių 14 punkte nurodyta, jog kintamosios komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos – su komunalinių atliekų kiekiu susijusios komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos.

Minėtų Taisyklių 29 punkte nurodyta, kad kintamąją įmokos dalį moka nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, kuriems teikiama komunalinių atliekų paėmimo paslauga ir atliekų tvarkymo paslauga. Komunalinių atliekų paėmimo paslauga suprantama kaip faktinis mišrių komunalinių atliekų paėmimas iš nekilnojamojo turto objekto savininko.

Taisyklėse yra aiškiai išskiriamos dvi rinkliavos mokėtojų grupės – t.y. nekilnojamojo turto objektų savininkai, kurie naudojami kolektyviniais konteineriais (33 p.), ir nekilnojamojo turto objektų savininkai, kurie nesinaudoja kolektyviniais konteineriais, t.y. naudojami individualiais, konkrečiam objektui priskirtais, konteineriais (31 p.). Atsižvelgiant į tai, Taisyklių 31 bei 33 punktuose baigtiniu sąrašu yra nustatyti kintamieji, pagal kuriuos gali būti nustatoma kintamoji rinkliavos dedamoji.

Taisyklių 31 punkte nurodyta, jog:

31. Kintamoji įmokos dedamoji nustatoma pagal vieną iš šių kintamųjų pasirinktinai:

31.1. naudojamų komunalinių atliekų konteinerių skaičius ir tūris (dydis);

31.2. naudojamų komunalinių atliekų konteinerių skaičius, tūris (dydis) ir ištuštinimo dažnis;

31.3. atiduodamų komunalinių atliekų svoris;

31.4. *atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svorio (kiekio) norma (remiantis nustatyta atliekų susikaupimo norma, jeigu ji savivaldybės sprendimu nustatoma).*

O Taisyklių 33 punkte nurodyta:

33. *Nustatant kintamąją įmokos dedamąją visų kategorijų nekilnojamojo turto objektams, kurių savininkai naudojami kolektyviniais konteineriais (tai yra neturi konkrečios kategorijos nekilnojamojo turto objektams priskirtos įrengtos ir (arba) tik tos kategorijos nekilnojamojo turto objektams naudotis skirtos konteinerių aikštelės), gali būti taikoma viena iš šių kintamųjų pasirinktinai:*

33.1. *nekilnojamojo turto paskirtis ir plotas;*

33.2. *nekilnojamojo turto paskirtis ir objektų skaičius;*

33.3. *gyventojų / darbuotojų skaičius;*

33.4. *atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svorio (kiekio) norma (remiantis nustatyta atliekų susikaupimo norma, jeigu ji savivaldybės sprendimu nustatoma).*

Taigi, aukščiau nurodytas teisės aktų nuostatas aiškinant sisteminiu teisės aiškinimo metodu yra akivaizdu, kad rinkliava, visų pirma, yra siejama su faktiniu komunalinių atliekų kiekiu ir tai turi būti užtikrinama nustatant kintamąją rinkliavos dedamąją, t.y. jos dydį siejant su faktiniu/deklaruotu komunalinių atliekų kiekiu. Ir tik išimtiniais atvejais, kai nėra objektyvios galimybės nustatyti konkretų atliekų kiekį (pvz., kai naudojamos kolektyviniais konteineriais), numatyta galimybė kintamąją rinkliavos dedamąją taikyti pagal galinčių susidaryti atliekų kiekį.

Todėl savivaldybės, nustatydamos kintamąją rinkliavos dedamąją asmenims, kurie nesinaudoja kolektyviniais konteineriais (t.y. turi konkrečiam nekilnojamojo turto objektui priskirtą/individualų konteinerį), privalo numatyti, kad rinkliavos dydis priklausys nuo rinkliavos mokėtojo faktiškai sukaupto komunalinių atliekų kiekio. Priešingu atveju būtų pažeisti aukščiau nurodyti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodaros principai.

Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu galiojančių Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006-05-24 sprendimu Nr. 1-1185, 85 punkte yra numatyta, jog individualių konteinerių savininkai už atliekų tvarkymo paslaugas atsiskaito pagal faktinį atliekų kiekį, o Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016-05-11 sprendimo Nr. 1-444 3 punktu yra patvirtinti naudojimosi mišrių komunalinių atliekų konteineriais maksimalūs įkainiai – t.y. šiuo metu yra taikoma atsiskaitymo už atliekų tvarkymo paslaugas sistema, atsižvelgiant į faktiškai perduotų tvarkyti atliekų kiekį. O tai įrodo, kad yra objektyvios galimybės nustatyti konkretų atliekų kiekį.

Todėl Nuostatų 10, 12 ir 24 punktai bei 3 priedas ta apimtimi, kuria kintamoji rinkliavos dedamoji nustatoma pagal nekilnojamojo turto objekto paskirtį ir jo plotą, neatsižvelgiant į tai, ar ji taikoma nekilnojamojo turto objektams, kurių savininkai nesinaudoja kolektyviniais konteineriais, ar tiems, kurie naudojami individualiais konteineriais (t.y., kintamoji rinkliavos dedamoji nekilnojamojo turto objektams, kurių savininkai naudojami individualiais konteineriais, nustatoma ne pagal faktiškai sukauptų atliekų kiekį), prieštarauja Atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 1 dalyje bei Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatytam proporcingumo principui.

Be to, toks Nuostatuose nustatytas reglamentavimas, kai yra objektyvi galimybė nustatyti faktinį atliekų kiekį ir kintamąją rinkliavos dedamąją sieti su faktiniu atliekų kiekiu, tačiau kintamoji rinkliavos dedamoji yra taikoma pagal teoriškai galintį susidaryti atliekų kiekį, pažeidžia tiek *teisėtumo* principą, numatantį, kad savivaldybės administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, tiek ir Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 4 punkte įtvirtintą *nepiktnaudžiavimo valdžia* principą, reiškiantį, kad viešojo administravimo subjektams *draudžiama* <...> *priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų*. Pažymėtina, jog viešojo administravimo subjektai turi veikti vadovaujantis teise. Jie negali imtis savavališkų priemonių net ir tais atvejais, kai įgyvendina jiems suteiktą diskreciją. Viešojo administravimo subjektai turi veikti pagal taisykles, apibrėžiančias jų kompetenciją, ir procedūras,

įtvirtintas jų veiklą reguliuojančiose taisyklėse. Jie turi įgyvendinti savo galias tik tuo atveju, jeigu nustatyti faktai ir taikytina teisė įgalina tai daryti ir tik tuo tikslu, dėl kurio jos buvo suteiktos.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu, siūlau Vilniaus miesto savivaldybės tarybai svarstyti Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017-02-01 sprendimo Nr. 1-818 1 punktu patvirtintų Nuostatų 10, 12, 24 punktų bei 3 priedo pakeitimo, suderinant su aukščiau minėtų teisės aktų nuostatomis, klausimą – t.y. nustatyti kintamąją rinkliavos dedamąją nekilnojamojo turto objektams, kurių savininkai nesinaudoja kolektyviniais konteineriais (t.y. naudojasi konkrečiam objektui priskirtu/individualiu konteineriu), atsižvelgiant į faktinį atliekų kiekį (Taisyklių 31.1.-31.3 p.).

Šis teikimas turi būti apsvarstytas artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje (bet ne vėliau kaip per mėnesį) nuo teikimo gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą Vyriausybės atstovui turi būti pranešta per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos. Informuoju, jog per nustatytą terminą nepakeitus ginčijamo teisės akto (nepranešus apie teikimo įvykdymą ar atsisakius jį tenkinti) bus kreipiamasi į teismą.

Taip pat informuoju, jog vadovaujantis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 5 punktu, Vyriausybės atstovas turi teisę nustatyti kitą nurodytų veiksmų įvykdymo terminą, jeigu gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto motyvuotas prašymas šį terminą pratęsti.

Vadovaujantis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 9 dalimi, meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje privalo su šia informacija supažindinti savivaldybės tarybos narius.

Vyriausybės atstovė

Vilda Vaičiūnienė